

Ivan Macut

FILOZOFSKA BIBLIOGRAFIJA U ČASOPISU KULTURNI RADNIK
(1948. – 1990.)

Philosophical bibliography in the Journal "Kulturni radnik" (1948-1990)

UDK: 016:1]050

Pregledni znanstveni rad

Review article

Primljeno 10/2019.

191

Sažetak

Rad je uz uvod i zaključak, podijeljen na dva dijela. U uvodu autor ukratko rekapitulira stanje filozofskih časopisa kod nas u razdoblju od 1945. do 1991. godine. U prvom poglavlju predstavlja se kratko osnutak Organa Saveza kulturnih-prosvjetnih društava Hrvatske te se progovara o nastanku i svrsi pokretanja časopisa Kulturni radnik. U drugom poglavlju autor kronološkim redom donosi popis čitave filozofske produkcije u cjelokupnom vremenu izlaska časopisa Kulturni radnik (1948. – 1990.). U zaključku autor daje skupnu ocjenu filozofskih tekstova, kao i procjenu važnosti časopisa Kulturni radnik za filozofsko stvaralaštvo u razdoblju nakon Drugoga svjetskog rada pa sve do 1991. godine.

Ključne riječi: marksizam; Kulturni radnik; filozofija; kronološki indeks; filozofska bibliografija.

UVOD

U Hrvatskoj nikada nisu postojali brojni časopisi koji bi bili posvećeni isključivo filozofiji. U 20. stoljeću, u razdoblju prije Drugoga svjetskog rata¹, broj isključivo filozofskih časopisa izni-

¹ Na jednom smo mjestu o stanju istraženosti hrvatskih filozofskih časopisa, ali i filozofske bibliografije, u razdoblju od 1874. do 1941. godine zapisali sljedeće: „U naznačenom vremenskom razdoblju bili su rijetki izrazito filozofski časopisi. Hrvatski su filozofski pisci bili primorani potražiti prostor u drugim časopisima kako bi mogli izraziti tuđu, ali i svoju vlastitu, filozofsku misao. Ova činjenica istraživačima hrvatske filozofske baštine kraja 19. i prve polovice 20. stoljeća itekako otežava posao u njihovom nastojanju da što je moguće detaljnije popišu, a onda i na zadovoljavajući način obrade tu bibliografiju.“ Ivan Macut, *Hrvatska*

mno je oskudan, pa su prostor za objavljivanje filozofskih tekstova autori pronalazili u drugim kulturnim, prosvjetnim i teološkim časopisima.

U razdoblju nakon Drugoga svjetskog rada, stanje se u tom smislu popravilo, ali opet ne u tolikoj mjeri da bi filozofski pisci svoje tekstove mogli objavljivati samo u časopisima namijenjenima isključivo filozofiji. Uz to, potrebno je spomenuti da odmah nakon 1945. godine nemamo filozofskih časopisa. Prvi koji se javlja u poratnom vremenu bio je časopis *Praxis* (1964.), a zatim se javljaju i drugi časopisi kao što su *Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine* (1975.), *Filozofska istraživanja* (1980.) itd. U ovom razdoblju ponovno se pokreću *Bogoslovska smotra* (1963.), *Obnovljeni život* (1971.) ili utemeljuju i novi teološki časopisi, a u kojima su imali mjesta i filozofski radovi, kao što su *Crkva u svijetu* (1966.), *Zbornik Kačić* (1967.). Upravo zbog toga, filozofski su pisci svoje tekstove i u razdoblju nakon Drugoga svjetskog rata objavljivali u tadašnjim brojnim kulturnim i obrazovnim časopisima. Jedan od takvih časopisa, a koji nije bio namijenjen ponajprije filozofiji nego obrazovanju i odgoju širih masa, bio je i časopis *Kulturni radnik*. Naravno da kao obrazovni časopis nije se mogao zatvoriti za filozofiju, te u njemu pronalazimo i brojne radove iz područja tada prevladavajuće marksističke filozofije, ali i radove koje pokrivaju druge filozofske teme i pitanja.

Budući da je zadatak bibliografskog popisivanja filozofskih radova jedan od trajnih zadataka istraživača hrvatske filozofske baštine, a ispunjenje tog zadatka osnovni je preduvjet mogućnosti sveobuhvatnog sagledavanja filozofske produkcije toga povijesnog razdoblja hrvatske filozofije i pisanja povijesti filozofije kod nas, ovaj rad želi biti skromni prilog ispunjenju tog zadatka.²

---

filozofija od obnove Zagrebačkog sveučilišta 1874. do osnutka Nezavisne Države Hrvatske 1941., Split, str. 20.

² Ovdje je spomenuti i hvalevrijedan potez digitaliziranja prvih brojeva časopisa *Kulturni radnik*, a nekoliko prvih cjelovito digitaliziranih brojeva nalaze se na sljedećoj internetskoj poveznici Hrvatskog sabora kulture: <https://www.hrsk.hr/index51.php?plDcl=932&pToken=59cdabd105f96feae04e824313d82ac63141efe5&pNasl=1> (pristupljeno 20. 12. 2019.). Izražavamo nadu da će kroz skoro vrijeme i ostali brojevi biti digitalizirani te na taj način postati dostupniji našoj zainteresiranoj znanstvenoj javnosti.

1. UKRATKO O OSNUTKU ORGANA SAVEZA KULTURNIH-PROSVJETNIH DRUŠTAVA HRVATSKE TE NASTANKU I SVRSI POKRETANJA ČASOPISA KULTURNI RADNIK

Časopis *Kulturni radnik* pokrenut je u listopadu 1948. godine. Taj je časopis izdavao Organ Saveza kulturno-prosvjetnih društava Hrvatske³. Prema riječima Marijane Jukić počeci ovog Saveza kulturno-prosvjetnih društava Hrvatske⁴ sežu u daleku 1859. godinu. Naime, u Karlovcu je tada osnovano Društvo karlovačkih pjevača. Godine 1875. osnovan je i Pjevački savez Hrvatske ili Savez hrvatskih pjevačkih društava koji je djelovao sve do 1947. godine kada na njegovo mjesto dolazi Savez kulturno-prosvjetnih društava Hrvatske. Istra autorica piše dalje: „Savez je osnovan 30. svibnja 1948. s ciljem da ostvaruje politički utjecaj na sve oblike kulturno-prosvjetnog rada u Narodnoj Republici Hrvatskoj prvenstveno u izvršavanju Petogodišnjeg plana.“⁵ Ovaj se Savez kulturno-prosvjetnih društava Hrvatske ponajviše bavio problemima kulturno-prosvjetnog rada, a uz to je i okupljao različita kulturna i umjetnička društva.⁶ Doprinos koji je Savez kulturno-prosvjetnih društava trebao dati ovodobnom društvu

³ „Savez kulturno-prosvjetnih društava Hrvatske bio je usmjeren na okupljanje, njegovanje i skrb o hrvatskoj narodnoj glazbenoj, dramskoj i folklornoj kulturnoj baštini.“ Marijana Jukić, *Od Saveza kulturno-prosvjetnih društava Hrvatske do Hrvatskog sabora kulture (1948-1991): prilog poznavanju povijesti kulturno-umjetničkih društava Hrvatske*, u: *Arhivski vjesnik*, 52 (2009.), br. 1, str. 183.

⁴ O razlozima osnivanja ovog Saveza kulturno-prosvjetnih društava pronalazimo i na stranicama prvog broja *Kulturnog radnika*. S. Tomić, *Zašto je osnovan Savez kulturno-prosvjetnih društava*, u: *Kulturni radnik*, I (listopad 1948.), str. 11–13.

⁵ *Isto*, str. 184. „Prva godišnja skupština održana je 4. prosinca 1949. u Zagrebu. Na njoj je izneseno iscrpno izvješće o dotadašnjim rezultatima rada kulturno-umjetničkih društava u Hrvatskoj te usvojen osnovni plan i program rada Saveza, s ciljem nastavka osnivanja kotarskih i gradskih saveza kulturno-prosvjetnih društava.“ *Isto*, str. 184.

⁶ Usp. *Isto*, str. 184. „Djelatnost Sabora svjedoči o njegovom značenju u postupcima prosvjećivanja narodnih masa. Sabor je postizao vrijedne rezultate u organiziranju i animiranju radničkog kulturno-prosvjetnog stvaralaštva i razvijao kulturne akcije, poticao razvoj kulturne svijesti i interes za kulturne vrijednosti. Zahvaljujući Saboru, kulturne manifestacije dobile su na brojnosti izvođača, publike i aktivnih sudionika, posebno u manjim i nerazvijenim sredinama. Polazeći od društvenopolitičkog položaja, djelokruga, nadležnosti i funkcije Sabora, kao i ukupnosti i cjelovitosti sačuvanoga gradiva, možemo zaključiti da je ovaj arhivski fond vrijedan izvor za proučavanje kulture i kulturne politike na ovim prostorima u 20. stoljeću.“ *Isto*, str. 195.

jest ujediniti sindikalna, seljačka i omladinska društva i povezati kulturni rad i život i u gradu i na selu.⁷

Na početku časopisa, u tekstu u kojem se uredništvo obraća pretplatnicima i čitateljima o razlozima pokretanja tog časopisa, nalazimo sljedeće riječi: „Osnivanjem Saveza kulturno-prosvjetnih društava Hrvatske nastala je potreba za izdavanjem jednog časopisa – organa Saveza – u kojem bi se raspravljala sva pitanja masovnog kulturno-prosvjetnog i umjetničkog rada, u cilju pružanja ideološke, organizacione i stručne pomoći rukovodiocima i aktivistima svih naših kulturno-prosvjetnih i umjetničkih društava, sekcija i grupa u njihovom svakodnevnom praktičnom radu.“⁸

Uredništvo časopisa *Kulturni radnik* ukratko je prikazalo i cilj izdavanja časopisa, a to je donošenje konkretnih uputa i prijedloga „za organizaciju i rad prosvjetnih i kulturnih grupa, društava i njihovih sekcija, za uređenje prostorija i razvijanje kulturnog života u prosvjetnim ustanovama – narodnim čitaonicama, domovima, crvenih kutićima knjižnica – za uređenje pozornica, organizaciju raznih priredbi i t. d. On će iznositi primjere dobre organizacije rada, primjere uspješnog odgojno-političkog i kulturnog rada pojedinih kulturno-prosvjetnih društava, grupa i ustanova, prenositi će i propagirati najbolja iskustva, i na taj način pružati pomoć u radu slabijim grupama i društvima.“⁹

Budući da u prosvjetu itekako ulazi i filozofija, časopis je bio otvoren i za filozofske tekstove, razmišljanja i različite priloge. O bogatoj filozofskoj produkciji na stranicama časopisa *Kulturni radnik* svjedoči nam iduće poglavlje u ovome radu gdje donosimo kronološki indeks svih autora i članaka koje su objavili u cjelokupnom razdoblju izlaženja tog časopisa (1948. – 1990.).

2. FILOZOFSKA BIBLIOGRAFIJA U ČASOPISU (KRONOLOŠKI INDEKS)

1966., br. 8 – 10

Vanja Sutlić, O biti rada, str. 12–34.

Vjekoslav Mikecin, Marksizam i koncepcija demokracije, str. 152–153.

---

⁷ Usp. S. Tomić, *Zašto je osnovan Savez kulturno-prosvjetnih društava*, str. 12.

⁸ Uredništvo, *Svim pretplatnicima i čitaocima*, u: *Kulturni radnik*, I (listopad 1948.), br. 1.

⁹ *Isto.*

1967., br. 2

Karel Kosik, Metafizika kulture, str. 107–136.

Andre Gorz, Sartre ili od svijesti do praxisa, str. 105–112.

1967., br. 3 – 4

Rade Kalanj, Strukturalizam – osnovne značajke i odnos prema marksizmu, str. 138–155.

Zvonimir Lerotić, Znanstveni strukturalizam L. Althussera, str. 156–164.

1967., br. 5

Ivan Babić, Aktualnost Lenjinovog shvaćanja proleterske demokracije, str. 1–12.

Gyorgy Lukacs, Predgovor knjizi ›Povijest i klasna svijest‹, str. 119–152.

Ina Ovadija-Musafija, Filozofirati znači biti, str. 153–158.

1967., br. 6

Vjekoslav Mikecin, Problemi marksističke teorije i naša suvremenost, str. 124–139.

1968., br. 1 – 2

Herbert Marcuse, Je li ideja revolucije mistifikacija?, str. 80–85.

Gyorgy Lukacs, Svi su dogmatičari defetisti, str. 110–115.

V. A. Kumanev, Marksizam-lenjinizam u odnosu prema kulturnoj baštini, str. 155–168.

Andrej Kirin, Marksizam i kultura naroda, str. 169–174.

Diskusija o knjizi Vanje Sutlića ›Bit i suvremenost‹:

Vjekoslav Mikecin, str. 202–203.

Rudi Supek, str. 204–209.

Branka Brujić, str. 210–215.

Boris Hudoletnjak, str. 216–221.

Eduard Kale, str. 222–225.

Ivan Babić, str. 226–229.

Vlado Gotovac, str. 230–234.

Ante Marušić, str. 235–238.

Zvonko Posavec, str. 239–242.

V. M., str. 243–245.

1968., br. 3

Johann Huizinga, Igrački oblici filozofije, str. 125–137.

Fuad Muhić, *Ideja uma u kulturi Zapada*, str. 138–156.

Karel Kosik, *Kriza suvremenog čovjeka i socijalizam*, str. 157–168.

Herbert Marcuse, *Društvo kao umjetničko djelo*, str. 174–181.

Ernst Fischer, *Umjetnost i realizam*, str. 192–196.

Pierre Fougeyrollas, *Marxova misao i budućnost Afrike*, str. 197–199.

1968., br. 4

Ivan Babić, *Karl Marx – mislilac slobode*, str. 56–63.

Vjekoslav Mikecin, *Problemi marksističke misli danas*, str. 64–106.

Umberto Cerroni, *Marksist Galvano della Volpe*, str. 125–132.

1968., br. 6

Vjekoslav Mikecin, *Komunisti i pitanja kulture i nauke u vezi s provođenjem privredne reforme*, str. 1–12.

Gyorgy Lukacs, *N. Bucharin: Theorie der Historischen Materialismus*, str. 61–71.

Gyorgy Lukacs, *Karl August Wittfogel: Die Wissenschaft der Bürgerlichen Gessellschaft*, str. 72–75.

Josef Revai, *Georg Lukacs: Geschichte und Klassenbewusstseins*, str. 76–87.

Nikolaj Buharin, *Teorija historijskog materijalizma*, str. 88–99.

Gyorgy Lukacs, *Uz teoriju nejednakomjernog razvoja u Marxa*, str. 100–119.

Gyorgy Lukacs, *Pismo Iringu Fetscheru*, str. 123–124.

Marco Maccio, *Teorijski stavovi Gyorgy Lukacsa*, str. 164–174.

1969., br. 3

Dušan Pirjavec, *Estetika i pitanje umjetnosti*, str. 1–18.

Eduard Kale, *Marx i problemi samoupravnog socijalizma*, str. 19–37.

Howard L. Parsons, *Filozofija i nova ljevica u SAD danas*, str. 108–121.

Gyorgy Lukacs, *Današnja njemačka i šanse socijalističke revolucije*, str. 158–168.

Vjekoslav Mikecin, *U potrazi za socijalističkim ekonomskim modelom*, str. 169–174.

1969., br. 4

Jaži Vjatr, Herbert Marcuse – filozof dezorijentirajućeg radikalizma, str. 147–153.

1970., br. 3

Vjekoslav Mikecin, Radnici, kultura, samoupravljanje, str. 46–59.

Hannah Arendt, Martin Heidegger navršio je osamdeset godina, str. 113–125.

Leo Kofler, Lukacs i Marcuse, str. 126–138.

Ljerka Šifler-Premec, Rasprave o društvu potrošnje, str. 175–178.

197

1970., br. 4

Ivan Urbančić, Pojam materije kod Lenjina, str. 52–64.

Tine Hribar, Dijalektika kao tehnika, str. 77–89.

Nikolaj Buharin, Lenjinov marksizam, str. 132–144.

Ernst Bloch, Lenjinist pozornice, str. 158–164.

1970., br. 5

Vanja Sutlić, Napomene uz tekst O. Šika, str. 128–133.

Ernst Bloch, Jules Verne umjesto Karla Marxa?, str. 170–175.

1970., br. 6

Boris Hudoletnjak, Samoupravljanje kao pitanje filozofije, str. 3–15.

Žarko Puhovski, O pokretu osporavanja, str. 16–40.

Iring Fetscher, Tečaj Goethea za naprednije, str. 100–122.

Gyorgy Lukacs, Goethe pomnožen Marxom, str. 123–132.

Vojin Simeunović, Marksizam i funkcionalizam, str. 133–137.

Vojin Simeunović, Marksizam na prekretnici, str. 138–149.

1971., br. 1

Josip Cazi, Klasici marksizma o sindikatima, str. 52–74.

Žarko Puhovski, Nekoliko napomena o teoriji i praksi neposredne radničke demokracije, str. 75–79.

Rade Kalanj, Genetički strukturalizam Luciena Goldmana, str. 174–185.

1971., br. 2

France Černe, Robna proizvodnja, socijalizam i klasici marksizma-lenjinizma, str. 105–128.

Herbert Marcuse, Pretpostavke i putevi prevladavanja postojećeg svijeta, str. 129–149.

Branka Brujić, O jednoj kritici kritičke teorije, str. 150–156.

1971., br. 3

Hotimir Burger, Materijalna proizvodnja i slobodna duhovna proizvodnja, str. 56–63.

Dušan Čizmić-Marović, Ka filozofiji, str. 64–85.

Georgy Lukacs, Stara kultura i nova kultura, str. 86–103.

Paul Breines, Bilješke o eseju Georga Lukacsa ›Stara kultura i nova kultura«, str. 104–129.

Adam Šaf, Što znači danas ›biti marksist«, str. 130–147.

Slobodan Kukavica, Revolucija kao čovjekov ethos, str. 148–157.

1971., br. 4

Žarko Puhovski, Politička i ljudska emancipacija u djelu mladoga Marxa, str. 70–85.

Ernest Bloch, Karl Marx i čovječnost: građa nade, str. 86–113.

1971., br. 5

Žarko Puhovski, Radnička klasa i ›novo« određenje kulture, str. 75–84.

Boris Hudoletnjak, U povodu Waltera Benjamina, str. 85–90.

Nenad Mišćević, Politika i svijet (M. Heidegger: Bitak i vrijeme), str. 128–136.

Ljerka Šifler-Premec, Mit danas, str. 148–152.

1972., br. 2

Branka Brujić, Povijesni obrat kao smisao obrata u misli M. Heideggera, str. 106–133.

Vjekoslav Mikecin, Napomene o Trockom, Benjaminu i Lefebvreu kao teoretičarima umjetnosti, str. 157–177.

Walter Benjamin, Autor kao producent, str. 198–215.

1971., br. 3

Veselin Golubović, Značajan doprinos marksizmu, str. 206–211.

1971., br. 4

Miloš Nikolić, Marksizam, teorija revolucionarne prakse, str. 41–87.

1971., br. 5

Ivan Focht, Adornova podjela umjetnosti na 'avangardnu' i 'masovnu', str. 83–89.

Max Horkheimer, Um i samoodržanje, str. 90–119.

Nenad Mišćević, Govoriti istinu, str. 120–139.

Nenad Puhovski, Eskapizam kao estetika, str. 155–160.

1971., br. 6

Dimitrije Sergejev, Marxov pojam alijenacije, str. 63–81.

Branka Brujić, Ustrajanje na poziciji kritičke teorije društva, str. 150–163.

1973., br. 1

Ljupče Đokić, Estetika kao ontologija umjetnosti, str. 157–172.

Emina Kečo, Žan Pijaže: Mudrost i zablude filozofije, str. 173–180.

1973., br. 2

V. S., Refilozofikacija ili ozbiljenje filozofije, str. 180–184.

Nadežda Čaćinović-Puhovski, Marksizam i umjetnost, ili o spoznaji i stvaranju, str. 185–188.

1973., br. 3

Ernst Bloch, Uvidi u nihilizam i identičnost, str. 110–151.

Žarko Puhovski, 'Suhi' marksizam i dijalektika, str. 152–159.

1973., br. 4

Branka Brujić, Kritička teorija društva i povijesni bitak, str. 41–62.

Nenad Mišćević, Problem vremena u djelu G. Deleuzea, str. 63–82.

B. H., U spomen Maxu Horkheimeru, str. 94–98.

Max Horkheimer, Tradicionalna i kritička teorija, str. 99–110.

Max Horkheimer, Za jednu teologiju dvojbe, str. 111–116.

Max Horkheimer – Th. W. Adorno, Pojam prosvjetiteljstva, str. 117–129.

1973., br. 5

Georgy Lukacs, Prilog ontologiji društvenog bitka. Hegelova kriva i prava ontologija, str. 3–105.

Džemal Sokolović, Prilog Marksovoj kritici rada, str. 124–136.

Mirko Banjeglav, Prikaz razvoja političke misli, str. 185–193.

1973., br. 6

Branka Brujić, Kritička teorija društva H. Marcusea i povijesno mišljenje – propozicija, str. 58–70.

Nenad Mišćević, Mitologija i materija, str. 71–92.

Franjo Zenko, Luhmanova univerzalna funkcionalno-strukturalna teorija sociologije, str. 150–154.

1974., br. 1

Vanja Sutlić, Probijanje metafizičkog kruga mišljenja (razgovor o revolucionarnom subjektu), str. 158–167.

1974., br. 2

Ivan Prpić, O početku Marksova dijaloga s Hegelovom filozofijom, str. 41–51.

Božidar Sekulić, Prvi susret filozofije i proletarijata u djelu Karla Marxa, str. 52–84.

Veselin Golubović, Nekritička panorama ili kritički izbor teorijske misli o samoupravljanju, str. 160–174.

Žarko Puhovski, O pretpostavkama Lenjinova poimanja birokratizma, str. 185–192.

1974., br. 3

Vlatko Mileta, Klasici marksizma o ekonomskim odnosima između država s istim i različitim političkim i privrednim sistemima, str. 87–115.

Miloje Petrović, Koršov odnos prema Lenjinu, str. 116–146.

Ivan Prpić, O Korschovoj polemici s Kautskim, str. 147–153.

Karl Korsch, Država, str. 154–171.

1974., br. 4

Žarko Puhovski, Marx i marksistička tradicija, str. 46–57.

Radule Knežević, Marxovo učenje o komuni, str. 100–118.

Nadežda Čaćinović-Puhovski, Estetika kao filozofijski problem, str. 169–175.

Nikola Poplašen, Revolucionarna misao naspram strukturalizma, str. 176–183.

1974., br. 5

Ernst Bloch, Problemi ideologijske nadogradnje, str. 65–122.
Nadežda Čaćinović-Puhovski, Filozofijsko iskušenje literarne znanosti, str. 123–149.

Gvozden Flego, Quo vadis, marksizme?, str. 170–182.

1974., br. 6

Hans Georg Gadamer, Samo suputnik zna da ima puta, str. 98–100.

Blaženka Despot, Zatočenost pitanja u vlastitim pretpostavkama, str. 108–110.

Hotimir Burger, Dvosmislenost pojma rada, str. 111–114.

Branka Brujić, Povijesno mišljenje kao obzor propitivanja filozofijskog ustrojstva Marxove misli, str. 115–122.

Žarko Puhovski, Metafizika i proizvodnja, str. 123–130.

Rudi Supek, Rad, djelovanje, praxis, str. 131–156.

Neven Mates, Sutlićev krug, str. 157–182.

1975., br. 1

Vjekoslav Mikecin, Radnička klasa i kultura, str. 38–45.

Jordan Jelinić, Prilog proučavanju suvremene marksističke kulture, str. 75–80.

Jean Paul Sartre, Što je intelektualac?, str. 81–100.

Nadežda Čaćinović-Puhovski, Mogućnost čitanja, str. 147–151.

Milan Kangrga, S Marxom protiv Marxa?, str. 158–186.

Vanja Sutlić, Apsolutnost kao značajka u biti rada i oslobođanja čovjeka-radnika (razgovor s I. Salečićem), str. 187–198.

Vjekoslav Koprivnjak, Paul Lafargue – marksistički mislilac i revolucionar, str. 207–213.

1975., br. 2

Hotimir Burger, Proizvodnja i kapital, str. 164–168.

1975., br. 3

Srđan Vrcan, Marxovo shvaćanje svijesti i njezina uloga u povijesnom procesu i sveukupnom društvenom životu, str. 3–34.

Žarko Puhovski, Povijesnost povijesnog mišljenja, str. 100–111.

Ramo Bralić, Odnos teorije i prakse, str. 112–123.

Nikola Poplašen, Integralan pristup marksizmu, str. 172–175.
Nadežda Čačinovič-Puhovski, Cijena teorijske nemoći, str. 176–180.

Đuro Medić, Rosa Luxemburg na tragu Marxove misli, str. 198–205.

1975., br. 4

Vjekoslav Mikecin, Marksizam i umjetnost, str. 47–70.

Nadežda Čačinovič-Puhovski, Uvjetovanost znanstvenog određenja kulture, str. 105–111.

Danko Grlić, Obuzdati ili borbenu ispoljiti veličinu strasti?, str. 165–192.

Zoran Malenica, Feuerbachova kritika religije, str. 193–199.

1975., br. 5

Vjekoslav Mikecin, E. V. Iljenkov i problemi materijalističke teorije spoznaje i ›dijalektike konkretnoga‹, str. 121–140.

1975., br. 6

Vjekoslav Mikecin, Claude Levi-Strauss i pitanje moderne antropologije (bilješka uz raspravu ›Društvena struktura‹), str. 162–165.

Claude Levi-Strauss, Društvena struktura, str. 166–214.

1976., br. 1

Srećko Kovač, K biti pozitivne znanosti, str. 110–113.

Vjekoslav Mikecin, Filozofski notes, str. 114–128.

Gyorgy Lukacs, Filozofija društva i prava, str. 146–156.

Wolf Lepenies, Zakočena djelatnost i refleksija, str. 157–177.

Igor Primorac, Jedan neuspjeli ›Uvod u studij aksiologije‹, str. 185–193.

1976., br. 2

Mislav Kukoč, Odnos rada i slobode u djelu Karla Marxa, str. 40–65.

Vjekoslav Mikecin, Problemi marksističke teorije kao problemi proletarijata, str. 91–148.

Žarko Puhovski, Poteškoće jedne obuhvatne ambicije, str. 191–199.

Nadežda Čačinovič-Puhovski, Zamke savremenosti, str. 200–209.

1976., br. 3

Razgovor s Heideggerom, str. 149–174.

Nadežda Čaćinović-Puhovski, Usud estetike, str. 180–184.

Gvozden Flego, Jedan novi Althusser?, str. 190–199.

1976., br. 4

Džemal Sokolović, K Marxovom određenju čovjeka, str. 48–64.

Damir Barbarić, O porijeklu sociologije (prema Augustu Comteu), str. 157–167.

1976., br. 5

Vjekoslav Mikecin, Upitnici oko marksističke političke ekonomije, str. 9–19.

Hotimir Burger, Marksistička periodizacija povijesti i Marxovo shvaćanje povijesti, str. 51–70.

Giuseppe Semerari, Suvremeni talijanski teorijski marksizam (1945. – 1975.), str. 127–146.

Blaženka Despot, Razobličavanje tehnokratske ideologije, str. 174–178.

1976., br. 6

Vjekoslav Mikecin, Što je marksistička filozofija?, str. 69–89.

Gajo Petrović, Marxova jedanaesta teza o Feuerbachu – Još jedna interpretacija?, str. 99–112.

Ferenc Bodrogyvari, Lukacsevi učenici o Ontologiji društvenog bitka, str. 113–115.

Nadežda Čaćinović-Puhovski, Što je to filozofija književnosti?, str. 299–303.

1977., br. 1

Mislav Kukoč, Pokušaj marksističke kulturologije, str. 215–223.

1977., br. 2

Danko Grlić, Postoji li povijest umjetnosti?, str. 152–176.

Vjekoslav Mikecin, Filozofski notes, str. 177–190.

Sanja Roić, Napomena uz Colletijevu raspravu o dijalektici, str. 191–192.

Lucio Colletti, Marksizam i dijalektika, str. 193–229.

1977., br. 3

Vanja Sutlić, Zadaća, horizont i vrijeme društvene kritike, str. 3–21.

Žarko Puhovski, Pretpostavke Marxove kritike suvremenosti, str. 171–177.

Mislav Kukoč, Obrazovanje za proizvodnju i duhovna izgradnja pojedinca, str. 114–117.

Mislav Kukoč, Kontroverze marksističke filozofije u predratnoj Jugoslaviji, str. 183–207.

Vjekoslav Mikecin, Filozofija i socijalizam, str. 208–216.

Žarko Puhovski, Ernst Bloch, str. 217–219.

Nadežda Čaćinovič-Puhovski, Dušan Pirjavec, str. 220–221.

1978., br. 2

Vjekoslav Mikecin, Živa baština Blochove filozofije nade, str. 55–67.

Boško Zenić, Kontemplacija i prekoračenje, str. 68–74.

Ernst Bloch, Uz ontologiju Još-ne-bitka (Predavanje), str. 75–105.

Gordana Škorić, E. Bloch u interpretacijama jugoslavenskih autora, str. 116–123.

Gordana Škorić, Bibliografija o Blochu, str. 124–137.

Mislav Kukoč, Dijalektički materijalizam G. V. Plehanova, str. 212–219.

Jadran Zalokar, Althusser i marksizam, str. 220–226.

Mladen Živković, Tradicionalna i kritička teorija, str. 227–232.

Marinko Šišak, Revalorizacija jednog renesansnog mislioca, str. 233–240.

1978., br. 4

Gajo Petrović, Kritika čiste tolerancije, str. 49–74.

Danko Grlić, Neke bitne pretpostavke marksističkog pristupa umjetnosti, str. 111–135.

Vjekoslav Mikecin, Filozofski notes, str. 136–161.

Ferenc Bodrogvari, Svakodnevni život u kritičkoj filozofiji, str. 162–182.

Branislava Baranović, Odnos marksizma i sociologije znanja, str. 183–187.

1978., br. 5

Nadežda Čaćinovič-Puhovski, Od monograma do hijeroglifa – napomene o Blochovoj interpretaciji umjetnosti, str. 111–124.

Agnes Heller, ›O siromaštvu‹ duha (Dijalog mladog Lukacsa), str. 125–137.

1978., br. 6

Lino Veljak, Spoznajnoteorijski aspekt staljinske kanonizacije marksizma, str. 151–179.

1979., br. 1

Predrag Vranicki, Na izvorima Marxova mišljenja: filozofija prakse Mosesa Hessa, str. 58–96.

Jürgen Habermas, Intelektualci, ljevica i vlast u Evropi, str. 97–115.

Jean Ellenstein – Herbert Marcuse, Suvremeni kapitalizam i mogućnost revolucije, str. 116–131.

Claude Levi-Strauss, Jean Jacques Rousseau – osnivač znanosti o čovjeku, str. 132–143.

Gvozden Flego, Rousseauovo shvaćanje slobode, str. 144–166.

Veselin Golubović, Marksizam kao revolucionarna misao suvremene epohe, str. 183–186.

1979., br. 2

Gordana Škorić, Filozofija eksperimenta uspjele prakse, str. 109–125.

Vojin Simeunović, Historija i metafizika (Hegel-Marx i destrukcija metafizičkog utemeljenja svijeta), str. 126–144.

Gvozden Flego, Bivstvovanje nasuprot imanju?, str. 156–167.

Zvonko Posavec, Politika u razdoblju tehničke civilizacije (Bilješka uz Habermasov članak ›Oznanstvljena politika i javno mnijenje‹), str. 180–195.

Jürgen Habermas, Oznanstvljena politika i javno mnijenje, str. 185–204.

1979., br. 3

Vjekoslav Mikecin, Razmatranja o povijesti i kulturi, str. 104–112.

Aziz Elazmeh, Ideja povijesti, str. 141–16.

Zlata Knezović, Simone Weil ili autentičnost življenja, str. 171–181.

Nadežda Čačinović-Puhovski, Ni marksizam ni estetika, str. 182–188.

1979., br. 4

- Žarko Puhovski, Herbert Marcuse, str. 195–201.
Herbert Marcuse, Kritička teorija i politika, str. 202–216.
Herbert Marcuse, Prometejev strah, str. 217–225.

1979., br. 5

- Vanja Sutlić, Pretpostavke jednog razgovora, str. 56–66.
Hotimir Burger, Moderno društvo i socijalizam, str. 67–73.
Jasenka Planinc, Hermeneutička filozofija i sociologija umjetnosti, str. 217–225.

206

1979., br. 6

- Danko Grlić, Moć umjetničkoga, str. 136–164.
Vjekoslav Mikecin, Filozofsko-sociološki notes, str. 165–194.
Mirjana Kasapović, Marksizam Karla Korsch, str. 201–206.
Nikola Visković, Marksizam i država, str. 207–215.
Nenad Smokrović, Problemi filozofije jezika, str. 216–224.

1980., br. 1

- Mislav Kukoč, Filozofsko-metafilozofski smisao mišljenja revolucije, str. 171–180.
Božidar Jakšić, Marksizam i teorija odraza, str. 195–204.

1980., br. 2

- Rade Kalanj, Jean Paul Sartre, mislilac suvremenosti, str. 127–135.
Jean Paul Sartre, Staljinova avet, str. 136–182.
Spase Uzelac, Kršćanski marksizam, str. 190–198.
Dragan Lakičević, Horizonti dijalektičkog mišljenja, str. 199–205.

1980., br. 3

- Danko Grlić, Pred-sjaj umjetničkog, str. 82–118.
Ozren Žunec, Čovjek, praksa istine i umjetnost, str. 119–152.
Ernesto Grassi, Vico, Marx i Heidegger, str. 152–171.
Blaženka Despot, Kritika teorije konvergencije, str. 224–231.

1980., br. 4

- Lino Veljak, Gramsci u Njemačkoj, str. 1124–148.
Svetlana Vasiljević, Marksistički pristup filozofiji jezika, str. 171–175.

1980., br. 5

Vojislav Stanovčić, Buharin kao marksistički teoretičar, str. 92–118.

Lino Veljak, Gramscijeva intelektualna formacija, str. 211–221.

1980., br. 6

Veljko Cvjetičanin, Stanje, proturječnosti i perspektive teorijske misli u Jugoslaviji, str. 12–19.

Hotimir Burger, Napomene o filozofiji u socijalizmu, str. 71–78.

Ivan Cifrić, O društvenim osnovama takozvanih aporija sociologije i marksizma, str. 92–104.

Ozren Žunec, Estetika i takozvane društvene znanosti, str. 111–117.

Ozren Žunec, Povijest estetike kao transestetika, str. 235–243.

1981., br. 2

Nadežda Čačinovič-Puhovski, Estetizam, str. 154–165.

1981., br. 3

Braco Kovačević, Gramsci u Sovjetskom Savezu, str. 210–215.

Dora Kinert-Bučan, Umjetnost kao pred-sjaj utopijskog u laboratoriju mogućeg spasa, str. 216–224.

Vojislav Mataga, Mogućnost marksističke estetike, str. 225–332.

1981., br. 4

Rajko Đurić, Muka s mišljenjem, str. 136–152.

Srđan Vrcan, Podsticajan pogled na suvremeni svijet kao svijet u krizi, str. 153–169.

Ljerka Šifler-Premec, Rad na domaćoj filozofskoj baštini, str. 185–192.

1981., br. 5

Miroslav Prokopijević, Duhovna situacija vremena, str. 134–149.

Dora Kinert-Bučan, Filozofija i grijeh, str. 150–154.

Biserka Cvjetičanin, Ideologija i lingvistika, str. 164–173.

Lino Veljak, Schmitova interpretacija Marxa, str. 174–181.

1981., br. 6

- Vanja Sutlić, Narod i mišljenje na narod, str. 30–61.
Theodor W. Adorno, Na pitanje: što je njemačko, str. 128–138.
Iring Fetscher, Traženje nacionalnog identiteta, str. 139–154.
Nadežda Čaćinovič-Puhovski, Tko misli, str. 223–226.
Dora Kinert-Bučan, Sablazan različitosti, str. 232–237.
Lino Veljak, Jedna njemačka interpretacija Gramscija, str. 243–252.

1982., br. 1

- Žarko Puhovski, Staljinizam i metafizika, str. 162–174.
Zdenko Duka, Sartre i marksizam, str. 181–187.
Božo Kovačević, Marksizam i prirodne znanosti, str. 188–195.
Zlatan Gavrilović, Eksodus antropologije, str. 196–202.
Veljka Čolić, Egzistencijalizam Lava Šestova, str. 203–211.

1982., br. 2

- Nadežda Čaćinovič-Puhovski, Umjetnost, rad, proizvodnja, str. 1–5.
Milan Kangrga, Povijest i historija, str. 57–90.
Obrad Savić, Logos i eros: raspra From-Markuze, str. 163–175.
Lino Veljak, Protuslovlja alternative, str. 176–190.
Dag Strpić, Ponovno Smith i Marx, str. 200–207.

1982., br. 3

- Gordana Škorić, O Blochovom djelu ›Princip nade‹, str. 133–147.
Berislav Žarnić, Umjetnost, društvo i revolucija, str. 148–155.
Božo Rudež, Filozofija i religija, str. 156–162.
Vladimir Jelkić, Obrat metafizike i igra, str. 163–168.
Sead Alić, Rječnik pojmova ›Fenomenologija duha‹, str. 183–187.

1982., br. 4

- Vera Ikonomova, Kultura i progres, str. 1–15.
Claude Levi-Strauss, Tužni Zapad, str. 89–102.
Gvozden Flego, Drugačiji pristup Indiji, str. 119–123.
Dora Kinert-Bučan, Širina kritičkog mišljenja, str. 124–129.

1982., br. 5

- Nikola Skledar, Smisao marksističko-kršćanskog dijaloga, str. 138–143.
Božo Kovačević, Slika svijeta moderne znanosti, str. 144–152.
Hotimir Burger, Korschova historizacija marksizma, str. 20–39.

1982., br. 6

Vjekoslav Mikecin – Joseph Ki-Zerbo, O filozofiji i marksizmu u Africi, str. 47–70.

Džemal Sokolović, Etički aspekti samoozbiljenja čovjeka, str. 71–89.

Žarko Puhovski, Odgovori staljinizma, str. 114–121.

Branko Cartan, Staljin i lenjinizam, str. 122–128.

Rada Iveković, Novi politički subjekti: Proizvoditi manje, a bolje, str. 138–145.

1983., br. 1

Henri Lefebvre, Vjekoslav Mikecin, Rade Kalanj, Zastoj ili napredovanje marksizma?, str. 31–56.

Nadežda Čaćinović-Puhovski, O kulturnim potrebama ili kulturi koja nam je potrebna, str. 85–92.

1983., br. 2

Hotimir Burger, Radikalni humanizam kao izvor Marxove aktualnosti, str. 1–12.

Tomo Vereš, Marxov prometejski manifest, str. 13–24.

Laslo Sekelj, Marksove operacionalizacije ideje komunizma, str. 25–41.

Vladimir Košćević, Ekološka misao kod Darwina i Marxa, str. 42–57.

Tom Bottomore, Demokracija i društvena klasa, str. 79–99.

Žarko Puhovski, Filozofijsko utemeljenje federalizma, str. 105–110.

Vladimir Jelkić, Pozitivistička kritika hegelovskog nasljeđa, str. 111–119.

Lino Veljak, Spomenica Dušanu Pirjevcu, str. 120–127.

Miroslav Prokopijević, Jezik i zajednica, str. 128–127.

1983., br. 3

Etienne Balibar, U kojem je smislu kriza marksizma doista radikalna?, str. 83–92.

Vjekoslav Grmič, Marxov humanizam, str. 93–104.

1983., br. 4

Iring Fetscher, Zemlja, radnik i granice napretka, str. 59–68.

Milan Kangrga, O Habermasovoj kritici Marxa, str. 79–102.

Slobodan Samardžić, Marksizam kao socijalna filozofija, str. 123–140.

Rada Iveković, Povijest i potrebe, str. 146–151.

1983., br. 5

Predrag Vranicki, Nekoliko teza o Marxu, str. 1–10.

Gajo Petrović, Bit i aktualnost Marxova mišljenja, str. 11–41.

Agnes Heller, Marx i suvremeni svijet, str. 42–62.

Mihajlo Marković, Današnji smisao marksizma, str. 63–81.

Emilio Agazzi, Kriza marksizma ili kriza engelsizma?, str. 82–89.

Wolfdietrich Schmied-Kowarzik, Karl Marx kao filozof ljudske emancipacije, str. 90–106.

Ivan Cifrić, Marx i obrazovanje – retrospektiva, str. 107–123.

Marko Oršolić, Trajna aktualnost Marxove kritike religije, str. 124–136.

Veljko Cvjetičanin, Kriza društva i sociologije, str. 173–185.

Žarko Puhovski, Udžbenički pristup političkom mišljenju, str. 186–192.

1983., br. 6

Rade Kalanj, O značenju jedne Marxove poruke, str. 1–12.

Žarko Puhovski, Subjekt kritike političke ekonomije, str. 13–26.

Gvozden Flego, Marx i pravo na razliku, str. 27–40.

Vjekoslav Mikecin – Paulin Hountondji, Još jednom o filozofiji i marksizmu u Africi, str. 51–60.

Franco Ottolenghi – Cesare Luportini, S Marxom, s onu stranu marksizma, str. 61–78.

Nadežda Čačinovič-Puhovski, Krivudave staze, koje se račvaju, str. 180–184.

1984., br. 1

Marko Kerševan, Aktualnost Marxove kritike religije danas, str. 20–28.

Mile Joka, Winstanleyev program istinske jednakosti, str. 139–143.

Gerrard Winstanley, Zakon slobode, str. 144–158.

Žarko Puhovski, Historijsko počelo povijesnog mišljenja, str. 159–163.

Ksenija Premur, Analogija evropske i indijske filozofije, str. 164–172.

Višnja Špiljak, O biti umjetnosti, str. 181–190.

1984., br. 2

Vjekoslav Mikecin – Aldo Zanardo, Marksizam kao teorija ljudske emancipacije, str. 66–90.

Norbert Kostede, Materijalistički pojam demokracije, str. 91-127.

1984., br. 3

Jürgen Habermas, Plićaci kritike racionalnosti, str. 30-35.

Gerard Bensussan, Krize marksizma, str. 36-51.

Vladimir Košćević, Ekološke konsekvencije demistifikacije kod Darwina i Marxa, str. 52-66.

Sead Alić, Benjamin – Proust (Proustov nagovještaj Benjamina ili Benjaminova interpretacija Prousta), str. 87-97.

Laslo Sekelj, Ferdinand Lasal i marksizam Druge internacionale, str. 148-156.

Ivan Ivanji, Estetika otpora Petra Weissa, str. 182-196.

Žarko Puhovski, Reaktualizirana tradicija, str. 197-203.

Sanda Glavaš, Dometi filozofije prakse, str. 210-218.

Mate Zorić, Revolucionarna praksa i nova kultura, str. 219-225.

1984., br. 4

Predrag Vranicki, Državni socijalizam, str. 1-28.

Slaven Ravlić, Lenjin i staljinizam, str. 29-59.

Vjekoslav Mikecin – Adolfo Sanchez-Vazquez, Kritičke i praktične potencije Marxove misli, str. 120-150.

Boris Kalin, O pitanjima filozofije filozofskog obrazovanja, str. 201-208.

Mislav Kukoč, Dijalog kao humanistička alternativa, str. 213-220.

1984., br. 5

Gabrijela Vidan, Denis Diderot, dvjesto godina kasnije, str. 1-3.

Denis Diderot, Filozofske misli, str. 4-18.

Denis Diderot, Dodatak Filozofskim mislima, str. 19-56

Lino Veljak, Povijesno mišljenje kao iskušavanje mišljenja revolucije, str. 154-162.

Igor Bošnjak, Dijalog kultura, str. 163-171.

1984., br. 6

Predrag Vranicki, Odnosi proizvodnje i organizacija društva, str. 45-49.

Alan Uzelac, Pravo između politike i filozofije, str. 197-202.

1985., br. 1

Milorad Pupovac, Staljin kao lingvist, str. 23-33.

Sead Alić, Kafka – Benjamin, str. 72–84.

Jean Marie Vincent, Frankfurtska škola i društvena teorija, str. 85–102.

1985., br. 2

Gyorgy Lukacs, Boljševizam kao moralni problem, str. 37–43.

Georgy Lukacs, O pitanju organiziranja intelektualaca, str. 44–48.

Georgy Lukacs, Prilog ontologiji društvenog bivstva, str. 77–107.

Anđelko Milardović, Organizacijska pitanja u Lukacsevima filozofsko-političkim spisima, str. 118–127.

Joseph Bien, Je li partija filozofijski problem, str. 128–134.

Lino Veljak, ›Povijest i klasna svijest‹: anticipacija ili anticipativna kritika staljinizma, str. 148–166.

Milan Damjanović, Raskol u Lukačevom mišljenju, str. 167–181.

Bibliografija Lukacsevih radova u ›Kulturnom radniku‹, str. 182–193.

1985., br. 3

Milan Kangrga, Marx i Hegelovo nasljeđe, str. 1–15.

Nadežda Čaćinović-Puhovski, Romantika postmoderne, str. 92–108.

Nadežda Čaćinović-Puhovski, Dvije strane postmoderne, str. 202–207.

1985., br. 4

Žarko Puhovski, Autoritetsko odnošenje, str. 1–24.

Gvozden Flego, Uz eseje o Blochu, str. 102–104.

Heinz Peatzold, Simbolizirajuća funkcija uma, str. 105–118.

Joseph Haslinger, Paradigmatičnost umjetnosti, str. 119–134.

Anna Czajka, Tmina doživljenog trenutka kao ishodište i cilj filozofije, str. 135–149.

Lino Veljak, Habermasova dijagnoza duha vremena, str. 162–170.

1985., br. 5

Georg Lukacs, Ontologijske osnove ljudskog djelovanja, str. 154–171.

1985., br. 6

Gareth Stedman Jones, Engels i historija marksizma, str. 61–87.

- Veljko Cvjetičanin, Engelsove teze o državi, str. 130–139.
Gvozden Flego, Raskoljena misao kasnog Engelsa, str. 140–152.
Emile Bottigelli, Receptija Hegela u mladog Engelsa, str. 153–167.
Vlado Šobat, Problem slobode u modernoj državi, str. 223–231.

1986., br. 1

- Umberto Eco, Semiotika i filozofija jezika – Ogledala, str. 173–204.
Marko Tadić, O semiotici i filozofiji jezika, str. 231–239.

1986., br. 2

- Gajo Petrović, Istina, str. 1–29.
Umberto Cerroni, Teze o Marxu, str. 30–62.
Pavo Barišić, Dijalektika običajnosti, str. 120–136.
Srđan Dvornik, Rad, praksa i misao; utemeljenje slobode kod Hegela, str. 137–157.
Velimir Košćević, Ekološki sadržaji procesa akumulacije kod Darwina i Marxa, str. 191–202.
Paul Feyerabend, Elementi relativizma, str. 203–211.
Darko Polšek, Kritika znanstvene ideologije, str. 224–231.
Krešimir Čvrljak, Od sumerskih piktograma do multimedij-skih mamut-knjižnica, str. 238–245.

1986., br. 3

- Vjekoslav Mikecin, Kultura, samoupravljanje i socijalizam, str. 1–13.
Gvozden Flego, Uz prikaze jugoslavenske filozofije, str. 108–109.
Wu Ping, Osnovni podaci o suvremenoj jugoslavenskoj filozofiji, str. 110–122.
S. M. Brajović i Z. T. Goldenkova, Marksistička filozofija u Jugoslaviji, str. 123–147.
Lino Veljak, Manifest protiv besperspektivnosti, str. 189–196.

1986., br. 4

- Josip Marinković, Filozofija kao nastava i njen značaj za pedagogiju, str. 78–88.
Kostas Axelos, Planetarna igra svijeta, str. 105–110.
Slavica Stupar, Studije o marksizmu i humanističkim znanostima, str. 111–115.

1986., br. 5

Miroslav Prokopijević, Habermasovo shvaćanje filozofije, str. 28–54.

Nadežda Čaćinovič-Puhovski, Habermas kao predmet interpretacija, str. 55–63.

Jürgen Habermas, Tumačenja uz pojam komunikacijskog djelovanja, str. 64–96.

Jürgen Habermas, Normativni sadržaj moderne, str. 97–118.

Gvozden Flego, Freudova misao i filozofijska antropologija, str. 119–129.

Veljko Žvan, Novi pristupi nastavi marksizma, str. 170–180.

1986., br. 6

Zdenko Zeman, Novi međunarodni filozofski časopis, str. 218–227.

Boran Berčić, Filozofija i revolucija, str. 228–236.

1987., br. 1

Predrag Vranicki, Socijalistička revolucija – o čemu je riječ?, str. 1–20.

Umberto Cerroni, Teorija masovnog društva, str. 75–115.

Lucien Goldmann, Međuzavisnosti industrijskog društva i novih oblika kulturnog stvaranja, str. 116–130.

Stipe Kutleša, Monografija o Marxu, str. 170–175.

1987., br. 2

Jacques D'Hondt, Marx i Hegelov pojam rada, str. 72–91.

1987., br. 3

Rade Kalanj, Zaokupljenost izvornim Marksovim projektom, str. 1–8.

Lino Veljak, Reafirmacija filozofijske utemeljenosti Marxova mišljenja, str. 9–20.

Ante Čović, Metodologijski problem u marksizmu, str. 21–28.

Darij Zadnikar, Prilog historizaciji povijesnog trenutka marksizma, str. 29–36.

Ivo Paić, Prijeporni Marx i ideologijske preradbe marksizma, str. 37–50.

Ferid Muhić, Marxova misao i promjena svijeta, str. 72–80.

Pavle Zgaga, Problem historizacije marksizma danas, str. 80–84.

Hotimir Burger, Umjesto zaključka, str. 85–90.

Marko Kerševan, Mogućnost religije u Marxovoj misli i suvremenoj marksističkoj praksi, str. 131–141.

Đuro Šušnjić, Filozofsko-racionalistički pristup religiji, str. 142–179.

Blaženka Despot, Humanističko-emancipacijska koncepcija hendikepa, str. 194–200.

1987., br. 5

Rade Kalanj, O Gramscijevoj kulturnoj paradigmi, str. 93–111.

Lino Veljak, Gramsci u postmodernim vremenima, str. 112–124.

Nicola Badaloni, Gramscieva teorija o hegemonijskim dislokacijama, str. 125–150.

Umberto Cerroni, Elita i masovna demokracija: teorijski razvoj poslije Gramscia, str. 151–160.

NEKOLIKO ZAKLJUČNIH MISLI

Ako znamo svrhu zbog koje je časopis pokrenut, kao i povijesno razdoblje, i više je nego jasno koja je prevladavajuća filozofska tematika u objavljenim tekstovima u časopisu za vrijeme njegova izlaska. Naglasak je stavljen na izgradnju socijalističkog društva i novog čovjeka¹⁰. Marksistički autori i teme u najvećoj mjeri prevladavaju, a što je, kako smo već naglasili, bilo i očekivati. Ipak, bilo je i filozofskih tekstova koji se ne mogu smjestiti u taj prevladavajući okvir.

Uzimajući skupno cjelokupnu filozofsku produkciju koju pronalazimo na stranicama tog časopisa, možemo je zaključno ocijeniti kao relevantnu za marksističku filozofiju kod nas u razdoblju od 1945. do 1991. godine. Istina, ovaj se časopis u filozof-

---

¹⁰ U prvom tekstu prvog broja časopisa *Kulturni radnik* uredništvo je stavilo tekst pod naslovom: *O izgradnji novog čovjeka*, a radi se o govoru Milovana Đilasa koji je održao na sastanku partijskog aktiva Druge proleterske divizije. Tu je, između ostaloga, izrekao sljedeće, a mi mislimo utopijske, riječi o izgradnji novog čovjeka: „Borba za izgradnju socijalizma u našoj zemlji istovremeno je borba za stvaranje novog čovjeka, čovjeka čija će svijest i osjećanja biti drukčija nego kod čovjeka kapitalizma. Taj novi čovjek će biti nesebičan, iskren, hrabar i skroman. Njemu će dobro naroda, narodna svojima – biti iznad svega. [...] Novi čovjek se bori smjelo i neustrašivo za istinu. On je neumoljiv prema svakoj laži, kleveti i podvali. On se u borbi uči da lako raspozna neprijatelja. Njegova budnost, iskrenost i otvorenost istjeruju iz narodnih i partijskih redova sve zamaskirane neprijatelje i dvočinjake.“ *O izgradnji novog čovjeka*, u: *Kulturni radnik*, I (listopad 1948.), str. 1.

skom pogledu ne može usporediti i mjeriti s daleko poznatijim i uglednijim časopisom *Praxis*, ali ipak i časopis *Kulturni radnik* ima svoju vrijednost i važnost u kontekstu tadašnjeg vremena i tada prevladavajuće filozofske i ideološke marksističke misli i marksističkih stranih, ali i domaćih autora.

Iako *Kulturni radnik* nije časopis izrazito filozofske orijentacije, ipak u svojoj je obrazovnoj svrsi umnogome otvorio vrata i filozofskim piscima, a o čemu nam svjedoče, uistinu, brojni filozofski tekstovi. O njima će svakako trebati voditi računa u istraživanju pojedinih filozofskih opusa naših tadašnjih filozofskih pisaca, kao i u pisanju povijesnog pregleda filozofskog stvaralaštva i filozofskog mišljenja u razdoblju nakon Drugoga svjetskog rada pa sve do 1991. godine.

PHILOSOPHICAL BIBLIOGRAPHY IN THE JOURNAL “KULTURNI RADNIK” (1948-1990)

Summary

The paper is divided into two parts with introduction and conclusion. In the introduction, the author briefly recapitulates the state of philosophical journals in our country from 1945 to 1991. The first chapter briefly presents the establishment of the Body of the Union of Cultural and Educational Societies of Croatia, and discusses the origin and purpose of launching the journal “Kulturni Radnik” (“Cultural Worker”). In the second chapter, the author presents, in chronological order, a list of the entire philosophical production during the whole period of publication of the journal “Kulturni Radnik” (1948-1990). In conclusion, the author gives a summary evaluation of philosophical texts, as well as an assessment of the importance of the journal “Kulturni Radnik” for philosophical creativity in the period after World War II until 1991.

Keywords: Marxism; Kulturni Radnik; philosophy; chronological index; philosophical bibliography